

З усіх канцоў вобласці ў Брэст прыехалі некалькі тысяч юнакоў і дзяўчат, якія заваявалі ганаровае права ўдзельнічаць у другім абласным фестывалі.

На сваё свята брэстаўчане запрасілі дарагіх гасцей — дэлегацыю моладзі Люблінскага ваяводства Польскай Народнай Рэспублікі. Прыехалі і дэлегаты з Валыскай вобласці братаў Украіны, якая спародзіла з Брэсцкай вобласцю. Прысутнічалі на свяце першы сакратар ЦК ЛКСМБ Г. Крыўлін, намеснік міністра культуры рэспублікі М. Мінковіч, камсамоўскія работнікі з Гродна і Мінска. Народны артыст СССР Р. Шырма і народны артыст БССР Г. Пітовіч наведлі Брэсцікі і Ляхавіцкі раёны, дзе непасрэдна дапамаглі харавым калектывам калгасу і культдзельцаў устаноў лепш і больш цікава падрыхтаваных да фестывала.

На Цэнтральнай плошчы абласнога цэнтру адбыўся парад удзельнікаў фестывала. Паўз эстрады прайшоў каля пяці тысяч юнакоў і дзяўчат з усіх гарадоў і вёсак. Прыгожа былі аформлены іх калоны. Шмат выдучкі, вынаходлівасці і творчай ініцыятывы праявілі ў гэтай справе камсамоўскія актывісты і работнікі культуры-асветны ўстаноў.

Шкавую і рознастайную праграму паказалі калектывы мастацкай самадзейнасці Баранавіч, Зладжана, дружна гучыць хор гарадскога Дома культуры пад кіраўніцтвам Н. Бабо. Урачыста песня «Мы за партыйны родны ідэал» змяняецца плаўнай украінскай «Чорныя бровы». У праграме канцэрта шмат беларускіх песень і танцаў. Тэмпераментныя папурны з беларускіх танцаў выклікалі гучныя апладысменты тысяч гледачоў. Адчуваўся, што кіраўнікі сетага таленавітага калектыву Ганна Ліхман шмат папрадала, каб паказаць выразны малюнак і нацыянальны каларыт.

У другім канцы горада — на вуліцы Маскоўскай — гучалі беларускія, украінскія, рускія песні. Тут на імпрывізаванай эстрадзе выступалі самадзейныя калектывы Антопаўскага і Брэсцкага раёнаў. Шмат гледачоў сабралася на канцырт у засені парку імя Іконнікава, дзе паказвалі сваё майстэрства калектывы Іванаўскага, Дзвінскага, Драгічынскага раёнаў.

Цяжка расказаць аб усіх выдатных паказах першага дня гэтага свята. Збіраліся разам беларусы і палкі, украінцы і рускія. Абдымі, роспыт, сяброўскія пажаданні ўзаемных поспехаў. У розных канцах горада відэа групы ўдзельнікаў фестывала, апранутых у нацыянальныя

Самуілік, былыя работнікі партыйнага і камсамоўскага падполля. Іны расказалі юнакам і дзяўчатам аб гераічнай барацьбе беларускага народа супраць фашысцкіх акупантаў.

На ўсіх пяці адкрытых эстрадных пляцоўках з раніцы да позняга вечара, змяняючы адзін другога, выступалі ўдзельнікі самадзейнасці гарадоў, раённых цэнтраў і далёкіх калгасоў. Выключны поспех выпавіў на долю хору салы Жаробковічы Ляхавіцкага раёна, якім кіраўнічаў вядомы калгас імя Сталіна Антаніна Ляваш. У яго рэпертуры многа беларускіх песень, а таксама калгасныя прыпеўкі, якія складаюць самі ўдзельнікі.

Варта адзначыць, што за час першага абласнога фестывала рэпертуар самадзейнасці значна пашырыўся творамі сучасных беларускіх кампазітараў, паэтаў і драматургаў, а таксама народнай творчасці. Шырока спяваюцца песні «Неман» Н. Сакалоўскага, «Лясная песня» У. Алоўнікава, «Любы мой, прыйдзі» Р. Пустка, «Толькі з табою» І. Любана, «Свеціць месяц» Ю. Семанякі, «Прывітаньне Маскве» П. Шыдоўскага, брэсцкіх кампазітараў — М. Русіна «Мы стамі на сінім Бугу», К. Фядотава «Барнавалыны вальс» і многія іншыя. Драматычныя гурты ставяць п'есы К. Братвіч, В. Вольскага, А. Рылькі, чыталінікі фее часцей звартаюцца да творчасці беларускіх празаікаў і паэтаў. Усе гэтыя вельмі пераканальна праявіліся на ўсім фестывальным канцырце выступленнях.

Звыш праграмы на свяце моладзі Брэста даў невялікі канцэрт праслаўленага Дзяржаўнага рускага народнага хору пад кіраўніцтвам Свешнікава, што прынесла слухачам шмат радасці. Хор знаходзіўся ў Брэсце прыездам з Берліна ў Маскву.

Дэманстрацыя непарушнай дружбы рускага, беларускага, украінскага і польскага народаў з'явіўся заключны вечар у гарадскім театры.

У фойе пад музыку лукавага аркестра тануючы беларусы і палкі, рускія і украінцы. Вакон смех, жарты. Вось нехта запяваў песню пра польскую раку Вісла, і дзесяткі галасоў пахвалі яе. Усюды заваявала знаёмства. Шлобоўшчык аўтазавада ў Любліне Эдуард Калінін жвава гутарыць са старшай піонеркай брэсцкай школы № 12 Людмілай Шычанінай. Сябры абменьваюцца адрасамі, фестывальнымі значкамі і паштоўкамі.

На вечары дружбы маладыя змагары за мір гледаў унікалі свой голас супраць падыхаў новай вайны, заклікалі ўмацоўваць дружбу і адзінства. Удзельнікі вечара добра віталі першы сакратар ЦК ЛКСМБ Г. Крыўлін, прадстаўнікі дэлегацыі Валыскай вобласці Украіны і Гродзеншчыны. З цікавасцю была праслухана прамова сакратара Люблінскага ваяводства камітэта Польскай аб'яднанай рабочай партыі тав. Владзіслава Коздры. У зале неаднаразова абвешчаны здарвіцы ў чэсьць дружбы народаў СССР, беларускага і польскага народаў.

У канцыце, які быў дадзены пасля, прынялі таксама ўдзел польскія і украінскія сябры.

Цудоўна выканаўчае майстэрства прадэманстравалі люблініцы, якія паказалі «Люблінскую вясельную сюіту». Танцы, харавое і сольнае спяванне, зладжана ігра невялікага аркестра сестры заслужылі прыём на ўдзячных гледачоў.

Фестываль закончыўся ваялімі факельным шэсцем. За час падрыхтоўкі да абласнога фестывала ў вобласці створана звыш 500 новых ізнавых калектываў мастацкай самадзейнасці, сталі больш рознастайнымі формы і жанры культурна-асветнай работы. У многіх раёнах вобласці, як, напрыклад, у Іванаўскім, Лагішынскім, Ляхавіцкім і іншым, на ўсіх калгасных папер боць гурткі самадзейнасці.

Калектывы мастацкай самадзейнасці Брэсцкай вобласці імкнуцца замацаваць дасягнутыя вынікі, каб паспяхова выступіць на Усебеларускім фестывалі моладзі і студэнтаў, які адбудзецца ў Мінску.

С. ЛІДЗІН, В. УЛАДЗІМІРАУ.

На адмыках: 1. Сельская моладзь на фестывальным шэсці. 2. Група ўдзельнікаў самадзейнасці Люблінскага ваяводства (Польшча) на фестывалі ў Брэсце. Фотакроніка БЕЛТА.

касіёмам. Тут беларускія, польскія і украінскія ўборы.

Увечары ў парк імя Першага мая адбыўся ваялі карнавал. Усе алеі арка ілюмінаваныя. Гучыць мелодыя вальса, яна змяняецца беларускай «Лявонішкай», украінскай галаком, польскай мазуркай. Любіць прадаваць наша моладзь, але любіць яна і павеселіцца!

На людных скрываках, у скверах і на бульварх масавыя арганізацыі гулялі, танцы, атрыліся. Усюды стваралася атмосфера вяселага адпачынку.

Усеагульнае захапленне выклікала выступленне вядомага хору калектываў Брэста, у якім прынялі ўдзел амаль дзве тысячы чалавек. Іны залюбілі трыбуны стадыёна «Спартак». Магутна гучыць песні аб роднай Комуністычнай партыі, аб любімай Радзіме, дзе так шчасліва жыве чалавек. Хор дарослых змяняецца зводным хорам вучняў школ горада ў складзе 900 чалавек.

На зялёнае поле выйшлі танцоры. «Лявонішка» — адзін з любімых танцаў беларускага народа, і яго выкананне сустракаецца апладысментамі тысяч прысутных на стадыёне.

Другі дзень фестывала быў багаты рознастайнымі культурнымі мерапрыемствамі. У некалькіх месцах адбываліся конкурсы выканаўцаў-вакалістаў, музыкантаў, танцоўраў, чыталініцаў, прызваныя месцы аспрачалі сотні маладых талентаў.

Адбыліся цікавыя сустрэчы. У ДOME афіцэраў за сяброўскай гутаркай падаліся вопытам сваёй работы маладыя жывелаводы. Вечар дзяўчат быў прадэманстраваны ў педінстытуце. Вельмі цікавы, запамінальнай была сустрэча «Дзядзькаў і партызанскага кастра». У гэты дзень перадавікоў калгаснай вытворчасці, прадпрыемстваў і камсамоўскага актыву прыйшлі Герой Соўецкага Саюза П. Машараў і Р. Мачульскі, камандзіры-партызаны тт. Селькін і

Слаўная гісторыя горада

Набліжаецца слаўная дата—250-годдзе заснавання чужоўнага горада на Неве — Ленінграда. У гэты дзень многія тысячы турыстаў і экскурсантаў з розных гарадоў нашай Радзімы і з-за рубяжа прыязджаюць сюды паабшчакаваць чужоўнымі вуліцамі і праспектамі, агледзець слаўныя на ўвесь свет музеі, сядра якіх — музей гісторыі горада. Да дома № 45 на Чырвонай вуліцы ідуць і ідуць наведвальнікі. Апошнія дні іх стала асабліва многа.

У дзень святкавання 250-годдзя Ленінграда музей адкрыў усе свае 32 залы, дзе сканцэнтраваны шматлікія экспанаты—макеты, мадэлі, старадаўнія прадметы, фатаграфіі і дакументы, якія адлюстроўваюць гераічную гісторыю горада.

Тут экспанаты і петроўскага часу, і дарэволюцыйнага Пешурбурга—Петраграда, сацыялістычнага Ленінграда. Вельмі цікавыя дыяграмы, па-майстэрску

выкананыя мастакамі: «Феерверк у петроўскае час» (мастак М. Вайцхоўскі), «Адміралейства ў першай чвэрці XVIII стагоддзя» (мастак І. Ульянаў і А. Веніжоску), і іншыя. Мастак Я. Шур падрыхтаваў дыяграму «Стрэлка Васільевскага вострава ў першай трэці XIX стагоддзя».

Перад гледачамі з'явілася таксама макеты фундаментальнага, растральнага калона, парусных суднаў і каля іх—маленькія фігуркі людзей. Тысячы экспанатаў—узоры адзення, катні прыклад, прадметы быту, зброя, сцягі, узоры пешурбургскага транспарту, пачынаючы ад прымітыўнай павозкі і канчаты сучасным аўтамабілем, і іншыя цікавыя рэчы убачаць наведвальнікі музея, якія цікавіцца гісторыя горада Леніна. (Наш кар.).

На гастролях

8 чэрвеня ў Маскве на сцэне МХАТ'а пачаліся выступленні дзяржаўнага рускага тэатра БССР імя Горькага. Наш карэспандант звязваўся па тэлефону з Масквой. Як праходзіць гастроль: як прымаюць масквін спектаклі мінскага калектыву? Вось што расказаў нам дырэктар тэатра А. Гантман: — Свае выступленні мы пачалі пастаюнкай «Антымістычнай трагедыя» В. Вішнёўскага. Масквін пазнаёміліся ўжо і з астатнімі нашымі гастрольнымі спектаклямі — «Кароль Лір» Шэкспіра і «Камеянае гняздо» Жульіёні. Гледачы вельмі цэпа прымаюць работы калектыва. Асабліва поспех выпавіў на долю «Антымістычнай трагедыя».

Нашы гастролі ў Маскве працягнуцца, відаць, да 24 чэрвеня. Калектыву таксама выступіць па маскоўскаму тэлебачанню са спектаклем «Антымістычная трагедыя».

У Яраслаўлі з поспехам праходзіць гастроль Беларускага дзяржаўнага тэатра оперы і балету. Яраслаўцы прагледзелі лепшыя спектаклі, срод якіх оперы «Русалка», «Дман», «Яланта», «Кармен», «Шукальнік жемчугу», балеты «Лебядзінае возера», «Спячкая прыгажуня», «Карсар» і іншыя. У спектаклях выступілі М. Воронцаў, К. Кудрашова, І. Валопін, Т. Шымко, Р. Асіпенка, В. Міронаў, Н. Нікеева, Б. Карпілава.

У бліжэйшым годзе оперны тэатр наладзіць з'ездныя спектаклі ў горад Шчыраў і раёныя цэнтры Яраслаўскай вобласці.

М. ЮР'ЕУ.

Новы кіночасопіс

На экраны рэспублікі дэманструецца чарговы (№ 16) кіночасопіс «Советская Беларусь». Першы сюжэт прысвечаны У сесіі Вярхоўнага Савета Беларускай ССР, на якой абмяркоўвалася пытанне аб далейшым удасканаленні арганізацыі кіравання прамысловасцю і будаўніцтвам у БССР.

Затым у кіночасопісе паказаны перадавыя вытворчасці гомельскай трыкацкай фабрыкі імя 8 сакавіка і новай зоры прадукцыі, якую выпускае прадпрыемства. Аб пасаджэннях Беларускага камітэта абароны міру і агульнявядоўскамі мінскага аўтазавадаў, прысвечаным абмеркаванню Адавы Сусветнага Савета Міру аб забароне выпрабаванняў атамнай і вадароднай зброі, расказваюць трэці і чвартыя сюжэты.

Астатнія раздзелы часопіса расказваюць аб навізе ў БССР, аб шмат тыражы «Па ленінскаму шляху», якая выхадзіць у калгасе «Рассвет» Кіраўскага раёна Магілёўскай вобласці, і іншых тэмах з жыцця рэспублікі.

Сапраўдны энтузіяст

Так гаворыць пра кінемеханіка Радзускага раённага аддзела культуры Мар'яна Вентуса. Ён абслугоўвае тры калгасы і з месца ў месці перавыконвае план дэманстрацыі фільмаў. План мая ён выканаў на 112 працэнтаў і абслужыў каля двух тысяч гледачоў.

М. ТУМАНАУ.

Нарада работнікаў музеяў

Днямі Упраўленне па справах культуры-асвету Міністэрства культуры БССР правяло нараду навуковых работнікаў музеяў г. Мінска.

Аб іллішчым навукова-даследчым і абразлівай работай гаварылі навуковыя супрацоўнікі Г. Чарнова, Ф. Краўчук, дырэктар музея І. Зяда РДРП А. Захарав і іншыя. Аб рабоце па зборы матэрыялаў для кнігі «Советская Беларусь» расказаў краязнаўца М. Мельнікаў (г. Крочаў).

Вільнюскі тэатр у сталіцы Беларусі

Вільнюскі рускі драматычны тэатр, створаны ў пасляваенны час, прайшоў пачынаючы і свабоднае жыццё. На працягу раду год, нягледзячы на адсутнасць наставанай рэжысуры, тэатр зноў захаваў асноўнае ядро трупы. Пасляковаму творчаму росту майстроў тэатра садзейнічаў рознастайны рэпертуар. За адзінаццаць год пастаўлена звыш васьмідзесяці п'ес, з якіх большасць належыць перу вядомых савецкіх аўтараў. Гледачы Вільнюскага тэатра памятаюць поспех спектакляў савецкай класікі «Любы Ірава» К. Трыбнэ, «Разлом» Б. Лаўрынава, п'ес К. Сіманова, А. Барнеўска, А. Сафаронава і іншых. Выключную ўвагу тэатр удзяляе пастаюнкам п'ес рускай класічнай дра-

Будуйце лазні!

Калі мы падышлі да калгаснай піларамы, Іван Халімоненка, чалавек сярэдніх гадоў, плячысты і высокі, выключыў рубільнік. Тоўстыя сновы краж спыніўся, і над ім, публіскавачы ваялікі зубамі, павісла піла.

— Вось, самі зрабілі... — гонарам сказаў Іван... — Вы ведаеце, піларамы вельмі патрэбна калгасу.

— Гэта правільна... — І-я кажу, — гаварыў далей Халімоненка і, загінаючы запячканія смалой і машынным маслам пальцы, пацаў пералічыць: — будзем гараж, кароўнік, свіран, дамы сабе новыя будзем... дошкі патрэбныя.

Халімоненка ссунуў на патыліцу шапку і выцеў з іла пот. Потым, не спыняючыся, строс з вяртаткі пілавіны і пыл. Пілавіны было і на яго твары.

Мы спыталіся: — А дзе вы мясцеся?.. Піларашчык уздыхнуў: — Лазні пакуль што няма ў нас. Трэба будаваць... І, падумаўшы крыху, дадаў: — У зямлянках мысяем. Назручна, ды і не вельмі вымысяем...

Сумна было слухаць Івана Халімоненку, члена сельгасарцелі імя Леніна Лепельскага раёна Віцебскай вобласці. І сапраўды, як магло здарыцца, што ў бліжэйшым калгасе няма лазні? Мажа, калгаснікі ездзяць у лазню ў раённым цэнтры? Ды не. Да Лепеля — дваццаць з лішнім кіламетраў. Мажа, няма сродкаў на пабудову лазні? Таксама няпраўда.

Калгас імя Леніна — мільянер. На яго рахунок ў банку чатыры мільёны рублёў. У сельгасарцелі многа жыццёў і хлеба. Два гады назад калгаснікі пабудавалі сваю электрастанцыю, мураваны двухпавярховы будынак клуба, набылі бібліятэку, стацыянарную кіноастанцыю, правалі радзь, купілі пяць аўтамабіляў. У мінулым годзе калгаснікі атрымалі на працяг дзень на 1,4 кілаграма хлеба і на дзесяць рублёў прыбытка. Калгаснікі Пятро Судак атрымалі на працяг дзень 19 тысяч рублёў.

А лазні ў калгасе няма. Людзі мыюцца, дзе трапіцца. Адны дома — у начоўках, другія — у зямлянках, або ў невялічкіх старых пунях. Не сакрэт, каб нагрэць гэтую «лазню», прыходзіцца патраціць дзень. І калі сям'я ваяліка, гарачую ваду трэба эканоміць, каб усім хапіла. У «лазні» і песня, і дыма. Такія асабістыя «лазні», напрыклад, у пятай брыгадзе калгаса — воем, а гаспадарак — 47. Зразумела, хлебавы жыццё ў годзе і не адмаўляюць адзін другою пампачу ў лазні. Але есеўдзяць мыцца прыходзіцца ўначы і прырака вяртацца дадому ўжо на світанні.

— Мы-б маглі пабудавць ваялікую калгасную лазню, — гаворыць быгадзір Саргей Пахтонаў. — Некаж бы займіліся гэтым пытаннем.

І сапраўды. На пасаджэннях праўлення калгаса сталі розныя пытанні: аб узняцці электрастанцыі, аб радзьфікацыі... А калі-б праўленне калгаса і яго старшыня тав. Хрыпак вынеслі на абмеркаванне пытанне будаўніцтва лазні, яго, безумоўна, падтрымаў-б усе члены сельгасарцелі. Гэта зразумела: жыццё змажна, багата, а мыюцца... у начоўках.

Дзіўна і тое, што з такім становішчам пагаджаюцца камуністы і моладзь. Калгаснікі Мікалай Хацько, Мар'я Чэхлін, Мікалай Козыраў і іншыя ў мінулым годзе скончылі сярэднюю школу і засталіся працаваць у сельгасарцелі. Каму-ж яшчэ, калі не ім змагацца за культуру і быт роднай вёскі? Або ўзяць камуніста кал-

гасніка Анатоля Салаўева. Ён — агітатар, і, трэба сказаць, добра сумелна выконвае свае абавязкі: праводзіць гутаркі на міжнародна і сельгасарцелі тэмы, чытае аднавіскаўцам газеты і часопісы. Аднак ні разу не пагутарыў ён са сваімі землякамі аб тым, што калгасу вельмі патрэбна лазня...

Ды і многія кіраўнікі калгасоў лічаць будаўніцтва лазні справай другараднай. Маўляў, нішто няматым не ходзіць, мыюцца, прыметасоўваюцца. Такой думкі прытрымліваецца, напрыклад, і старшыня Ждановіцкага сельсавета Мінскага раёна В. Краскоўска.

— Так, у нас няма лазні, — гаворыць яна. — Але пабудуем, абавязкова пабудуем.

— Калі, прыкладна, маеце на ўвазе? — У бліжэйшы час... Але вось пакуль што...

Браскоўская гаворыць, што калгаснікам заўсёды дазваляе пампача адміністрацыя дома адпачынку, які знаходзіцца побач. Там лазня добра.

— Калі няма адпачываючых, не адмаўляюць, — дадае настаўнік Г. Мацкевіч. — Але я ў большасці выпадкаў езджу мыцца ў Мінск.

— А вы? — пытаемся ў 77-гадовага Піхана Палайскага.

— Як трапіцца. Узімку — дрэна. Улетку лепш: рака блізка...

А масновы калгас імя Сямай Самарскай дзівіць мае ўсе магчымамі, каб пабудавалі лазню. Есць лес, есць сродкі на будаўніцтва.

Бывае і так, што ў калгасе есць лазня, а карысці з ёй мала. Так атрымалася, напрыклад, у сельгасарцелі «Чырвоны сцяг» Церахоўскага раёна Гомельскай вобласці. Некалькі гадоў там будавалі лазню. Агульнае намаганні настаялі добры мураваны будынак. Умываны катлы. Але мыцца ў лазні не заўсёды даводзіцца, бо праўленне калгаса не дае для яе паліва.

Не лепшыя справы ў сельгасарцелі імя Дзімітрава Каманецкага раёна Брэсцкай вобласці. Лазню пабудавалі. Прывезлі цэлу для пелы, але хутка забралі яе і аддалі на шумляку.

Бясспрэчна, многа больш важных спраў у працаўнікоў вёскі. Патрэбна і сунілка і яшчэ сёе-тое. Але разам з тым не трэба забываць пра лазні. Было-б надрона, калі-б і тав. Хрыпак, і тав. Краскоўска, і старшыня калгаса імя Дзімітрава тав. Кісяк наведлі сельгасарцель «Новы мыці» Мінскага раёна. Тут калгаснікі паду-малі пра свой быт. У мінулым годзе яны сваімі сіламі пабудавалі лазню, у якой за гадыну могуць пампача 25 чалавек. Тут есць раздзявальня, аддзяленне для мыцця, парылня. Гарачая і халодная вада ў лазню ідзе па трубах з кармакухі на скадзі-ным двары. Там-жа на двары абсталяваны душавыя ўстаноўкі. Такім чынам, нават у дні, калі лазня не працуе, есць магчы-масць пампача пасля напружанага працоўнага дня.

Прасторную добрую лазню пабудавалі калгаснікі сельгасарцелі «Чырвоны пупіла-вец» Старобінскага раёна Мінскай вобласці.

Будуецца лазні ў многіх іншых калгас-ках рэспублікі. І разам з тым трэба адна-чыць, што робіцца гэта марудна. А пры-чына, на наш погляд, у тым, што будаў-ніцтвам лазняў у раёнах па сутнасці ніхто не займаецца.

І сапраўды, хто клопаціцца аб гэтым будаўніцтве на вёсцы? Хто кіруе такім важным участкам работы?

— Кіруюць раёныя аддзелы будаўніцтва ў калгасях, — гаворыць адзін з работ-нікаў Лепельскага райвыканкома. — А

ўвогуле лазні трэба было-б перадаць каму-небудзь іншаму...

Такім чынам, калгаснымі лазнямі раё-ныя аддзелы будаўніцтва па сутнасці не займаюцца.

— Калгасу патрэбна лазня — хай будзе, — гавораць там. — Мы можам даць чарджы, праекты.

Раёныя аддзелы будаўніцтва ў калгас-ках рэгулярна тры-чатыры разы ў месяц голкі фіксуюць: пабудавана лазня — ста-вільце птушку. І адсылаюць зводку ў аб-ласны аддзел будаўніцтва. А там, атры-маўшы яе, зноў ставяць паметку: маўляў, пабудавана лазня. А ў якім калгасе — не-вядома. Якая яна — таксама цяжка ўявіць.

Дрэна будуюцца лазні, напрыклад, у Мінскай вобласці. Тут усяго толькі 338 агульных калгасных лазняў. А населеных пунктаў звыш пяці тысяч. У калгасях Баранавіцкага, Барысаўскага, Клецкага, Браскоўскага раёнаў грамадскія лазняў зусім няма.

Нельга сказаць, што будаўніцтва лаз-няў у абласным адзеле не плануецца. У мінулым годзе меркавалася пабудавць 35 лазняў, у тым ліку 20 тыпавых. Калі гля-дзець на справядлава — план выкананы. Але работнікаў аддзела заслуга ў гэтым маленкава. Лазні будаваліся ў тых сель-гасарцелях, дзе калгаснікі самі ўзяліся за гэтую справу. Аб гэтым сведчаць справа-длачы. У Смалыніцкім раёне было запла-навана будаўніцтва лазні. Яе не пабудавалі. У Крупецкім раёне трэба было таксама буда-ваць лазню. Таксама не пабудавалі. Не было пабудавана лазня і ў Лагойскім раё-не.

Па плане гэтага года намечана будаў-ніцтва 40 лазняў. Пяпер яшчэ цяжка ска-заць, як гэта будзе выканана. Пакуль што пабудаваны чатыры лазні з прапусці-ва здольнасцю дзесяць чалавек у гадыну.

Расказваючы аб становішчы спраў у вобласці, старшы інжынер аддзела тав. Корні гаворыць:

— Магчыма, той ці іншы калгас пачаў-бы будаўніцтва тыпавой лазні, але не та-к проста набыць праект...

Гэта так. У абласным адзеле есць два праекты. Прытым адзін з іх на Украі-нскай мове. Другі праект, дасланы з РСФСР, разлічаны на ваялікі населены пункт і не адпавядае ўмовам нашых калгасоў.

Тав. Корні паказвае яшчэ адзін тыпавы праект сельскай лазні, дасланы разам з часопісам «Сельскі будаўнік». Такія лазні маглі-б будаваць беларускія калгасы. Яны будуюцца з цэглы, каменя, штакі, і буд

Творы жыццёвай праўды

Год ад году мацней усталяваўся сяброўскі сувязь латышскай і беларускай літаратуры. Неўзабаве за томам выбранага твораў Яна Райніса на паліцы нашых кніжных магазінаў трапіла невялікая, з густым аформленнем кніга латышскіх аповяданняў. Укладанне зборніка і пераклад на беларускую мову ажыццэвалі Ул. Пігулеўскі.

Беларускі чытач атрымаў магчымасць пазнаёміцца з творчасцю латышскіх савецкіх пісьменнікаў усіх пакаленняў. Кожны аўтар прадстаўлены адным аповяданнем. Адрозжэ хочацца падкрэсліць: падбор твораў у кнізе дастаткова ўданы; чытаючы адно за другім спачатку апытаючы вядомых майстроў слова—Андрэя Уліта, Эрнэста Бірнека-Уліта, Віліса Лангса, Аніса Сакса, а затым і творы аўтараў, якія прыйшлі ў літаратуру зусім надаўна.—Мервада Бірзе, Зыгмунда Скуйна, Эвалда Вілка, атрымаеш выразнае ўяўленне аб шляхах, на якіх развіваўся адуін з баявых жанраў латышскай літаратуры — жанр аповядання.

Ва ўважэнні паўстае мужная гісторыя барацьбы народа супраць эксплуатацыйнага пры буржуазным ладзе, змагання за ўмацаванне савецкага ладу ў 1940—1941 гадах, за свабоду Радзімы ў гады Вялікай Айчыннай вайны, за паводувоу камунізму ў пасляваенны час.

Калі, перагарнуўшы апошнюю старонку кнігі, параўнаеш змочны жыццёвы лёс фатографіка Мікеліса Майгайса з аповядання А. Уліта «Рамантык» (1902), рыбакі Сымана Пурклава з аповядання В. Лангса «Чатыры паседзі» (1937) з жыццём і інтарэсамі Аіны Брыдэ — маленькай іспаданай трактарнай станцыі з аднаіменнага аповядання Вадзіса Клівера (1948) або Петра Сергуна з аповядання Яна Нездра «На прадвесні» (1955), тады на поўную сілу адчуеш каласальна зменны, які адбыўся ў жыцці народа за гады савецкай улады, яна ўсёвядомая, наколькі духоўна вырае чалавек сацыялістычнага грамадства.

Улады, падзігі савецкіх людзей на франтах Айчыннай вайны, барацьба за крўты ўдзел сельскай гаспадаркі — гэтым вызначача асабісты лёс герояў, іх інтарэсы, імкненні, учыні.

Актыўныя, наступальныя партыйныя пайціні ў барацьбе з аджыўшым, тым, што замінае нашаму руху наперад, уладцы, напрыклад, такім аповяданнем, як «На прадвесні» Яна Нездра, «Шэралом» Аніса Сакса, «Шчыліна» Яна Гронта і іншыя.

Першы з названых твораў расказвае аб жыцці і справах сельскагаспадарчай арэды «Уліма». Гэты твор Яна Нездра асабліва яскрава сведчыць, што латышская літаратура ставіць і пільна вырашае тым-ж грамадска важныя пытанні, якія хваляюць пісьменнікаў і Расіі, і Беларусі, і Украіны, і іншых братніх рэспублік. У прыватнасці, гэты твор узнімае праблему кіравніцтва калгасамі, адносіны да працы. Беларускі чытач у вобразна Петра Сергуна, Эрнэста Заўрыса, яго жонкі Анісы і іншых пазнае некаторых знаёмых адуіна на беларускай літаратуры тыпаў. Герою аповядання Пётр Сергун гаворыць: «Есць і ў Латвіі няма такіх валадуц, якіх Овечкін у «Прадзі» апісаў». Трэба сказаць, што майстры латышскага аповядання паспяхова выдзі барацьбу супраць гэтых «валадуц».

Нельга не падкрэсліць, што сама адметная рыса твораў зборніка — жыццёва-рэалістычнасць. Нават такое трагічнае па матэрыялу аповяданне, як «Кішпор» Арвіда Грыгуліса, гучыць урачымым гімнам жыццю і міру. Тут расказана, як лейтэнант Саўлесвірс з групай байцоў залятае «невялікіх парак», празваны «Кішпорам» — ключ да немечкіх умацаванняў. Ворак абрушыў на парак шквал агню: «Парак пеніўся і кіпеў».

Шаснаццаць чалавек трымаўся за сваю зброю і адчуваў, што яны грузуюць усё глыбей і глыбей... Яны не адчуваў раі... Яны скрыгатаў зубамі і паміраў і бязмежна любіў да гэтай адуі, да гэтай пляска, да гэтых камяняў».

Гэта суровае выпрабаванне вытрымаў лейтэнант Саўлесвірс, байцы Эміс, Куріс, Рэвіс і іншыя. Калі пасля артылерыйскай немцы перайшлі ў атаку, «да парак яны не дабеглі».

Парак яшчэ раз загаварыў моваю смерці. На абодвух флангах лёдз вуршылі дзве адрываўленыя, напобасныя палкі пяском постаці. Гэта былі Эміс і Саўлесвірс. Яны не бачылі і не чулі, як заду на схіле парак падняўся цэлы батальён і рухнуў праз іхню магіду на вайну. Гэта ілі ты, тав Саўлесвірс з сёбрамі расчынілі гэты наперад.

Можна здацца, што гэта адзін з многіх сюжэтаў, якія неаднаразова сустракаліся ў літаратуры аб вайне. Аднак тае меркаванне абвргае вельмі істотны момант у аповяданні. Гэта — песенька, якую любіў напяваць Саўлесвірс:

— Ах, жыццё, жыццё, ах, аленік, аленік...

Простыя словы песенькі вызначаюць сваёасабівы падтокт аповядання, яны нясупь вялікі грамадзянскі вывад, калі мы чытаем у казні твора:

«У зружаную вёску вярнуўся калгаснік... Нейкі хлопчык шпонец пасіў карову на падножжы «Кішпора»... Сунуўшы аб дзеце, глядзе ён на сенька і напяваў дзесьці прыпадкова пацутыя словы:

— Ах, жыццё, жыццё, ах, аленік, аленік...»

Гэты малюнак азарае вялікім святлом падзігі Саўлесвірса і яго саброў — адзін з тых гераічных учынікаў, які рабіў і час вайны лад з чыстым сумленнем.

Таму зусім арганічнымі словы, якія заўважыў аповяданне: «І такім будзе ён сам, гэты маленькі вясковы хлопчык. Ён будзе спакойна глядзець у вочы зіме, бо вясной над пацутымі зноў узнімецца светлае, цёплае сенька».

Такі-ж жыццёва-рэалістычны падтокт уладцы і творам іншых пісьменнікаў. Успомнім хаця-б «Фабрычнага вартуніка» Аніса Бродзе, «Далому» Веры Кацяны і іншыя.

На тэму, якую ўзнаме Вера Кацяна, напісана многа твораў рознымі пісьменнікамі, у тым ліку і беларускімі. Тым не менш з цікавасцю сочым за развіццём унутранага пераўтварэння Майгі Біргеліс, якая, «як талы ў маленстве, калі... забудзілася раз у каноплях», забывалася ў супярэчнасцях жыцця, імкнучыся да лёгкага хлеба. Дарагою цаной быў здабыты Майгаю правільны погляд на жыццё (ружыя акулары ў яе аляцелі, калі з маці задарылася няшчасце). Але тым больш радыса даведвацца, што вылучыцца не толькі маці, але вылучае ад сваёй «хваробы» і Майга, якая канчаткова вырашае вярнуцца на працу ў родны калгас:

«... Я застануся... Усё будзе добра... — Майга гаварыла хутка, няясна, і дцпер у ёй не было нічога ад фанабарыст папанкі...»

Вельмі каштоўна, што зборніку прадасяны грунтоўны артыкул Яна Нездра аб латышскім аповяданні і прыкладзены біграфічныя даведкі пра аўтараў.

Гэты зборнік — фактычна першы, па якім беларускі чытач можа скласці даволі выразнае ўяўленне аб праблемах, тэмах, вобразна-жыццёвага аповядання.

У гэтай сувязі хочацца падкрэсліць, каб каштоўнае пачынанне, якое зроблена выданнем гэтай кнігі, было падоўжана не толькі ў нас, на Беларусі, але і падтрымана латышскімі пісьменнікамі — выданнем лепшых беларускіх аповяданняў і перакладаў на латышскую мову. Гэта тым больш важна, што падобныя прадуманыя выданні лепшых твораў — не толькі найкаштоўнейшая крыніца абмену вопытам паміж майстрамі слова брацкіх савецкіх рэспублік, але і найважнейшае сведчанне сапраўды глыбокіх культурных сувязей паміж народамі Савецкага Саюза.

У. БОЙКА.

Дрэнна гандлююць кнігамі ў Гродна

Праверка работы кніггандлёвых прадпрыемстваў Гродзенскай вобласці і абмеркаванне справаздачы дырэктара абласной канторы кніггандлю М. Куліковіча на калегіі Міністэрства культуры БССР паказалі, што ў рабоце кніггандлёвых арганізацый вобласці ёсць істотныя недахопы. Кіраўніцтва аблкіггандлю не прымае належных захадаў да паляпшэння работы сеткі, у выніку чаго пільна таваразавоту за чатыры месяцы бігучага года выкананы на 91,2 працента, а пільна рознічнага продажу літаратуры насельніцтву вобласці — толькі на 78 працентаў.

Невыкананне планавых заданняў і пагаршэнне фінансавата стану ў гэтым годзе ў параўнанні з мінулым — вынік, перш за ўсё, несеур'ёзных адносінаў аблкіггандлю да падбору і расстаноўкі кадраў. Тав. Куліковіч і яго намеснік тав. Івановіч падбіраў кніггандлёвых работнікаў паспешліва, без увагі іх вопыту работы, адукацыі і дзелавой кваліфікацыі. У выніку ў сетцы павялічыліся страаты і раскранданы. Работу многіх раённых кнігароў (Сапоцкіна, Свіслацкага, Скідзельскага і інш.) узначальваюць людзі, якія не адпавядаюць свайму прызначэнню.

Работнікі Гродзенскага аблкіггандлю не падтрымліваюць цеснай сувязі з раённымі кнігарамі, рэдка бываюць на месцах, пытанні арганізацыі кніжнага гандлю ў вобласці займаюцца паверхоўна. Тав. Куліковіч за чатыры з палпаінай месяцы бігучага года быў толькі ў семі раённых кнігарнях, яго намеснік тав. Івановіч — у чатырох, а таваразнаўцы — толькі ў двух.

Адуінасць адпаведнага кантролю за работай кнігарняў адмоўна ўплывае і на дцмцыяліны. Многія загадчыкі магазінаў замест арганізатарскай работы па продажу літаратуры, па сутнасці, асебжваюцца на сваіх кватэрах. Яны павялічваюць таварныя звычарнаартычныя рашткі і тым самым ускладняюць і без таго вельмі цяжкі фінансавы стан кніггандлю, не несучы за гэта ніякай адказнасці. Да такіх адносінаў, напрыклад, загадчыца Свіслацкага кнігарні тав. Кузіміна, Скідзельскага — тав. Паўлічэна.

Вялікую трывогу выклікаюць адносіны многіх работнікаў кніггандлёвай сеткі да захавання літаратуры. Так, у Порузавіцкім, Радунскім, Скідзельскім раёнах з-за адуінасці складскіх памішканняў кнігі захоўваюцца на вшыках, у раскіданым выглядзе. Да наступлення ў кнігарню яны прыходзяць у непрыгоднасць. У выніку дэргажа насе вялікія страты. Паводле пільнрэнніх дадзеных, у Гродзенскім аблкіггандлю знаходзіцца бракованай літаратуры больш чым на мільён рублёў.

Вялікі недахоп у рабоце аблкіггандлю — ігнараванне яго кіраўнікамі тт. Куліковічам і Івановічам беларускай літаратуры. Яны не хочуць зусім браць беларускія кнігі ў гандлёвую сетку ў той час, як на месцах на беларускую літаратуру ёсць попыт. 15 мая ў Скідзельскую кнігарню прыйшлі настайкі сарадній школы папоўніць школьную бібліятэку. Ім прапанавалі выключна маскоўскія выданні. Калі яны напрасілі тавры Яні Кулямы, Якуба Коласа, Максіма Танка, Міхаіла

Лынькова і іншых беларускіх пісьменнікаў, такіх кніг у магазіне не аказалася. Загадчыца кнігарні вымушана была паслаць запыту на рэспубліканскую кніжную базу. Скідзельская кнігарня — не выключэнне. Беларускай літаратуры няма ў Берастовіцкай, Радунскай, Лідскай раённых кнігарнях і нават у кніжным магазіне № 4 горада Гродна.

У пачатку гэтага года ў аблкіггандлю быў пасланы тэматычны план Дзяржаўнага выдвецтва БССР на 1957 г. Адуіна рознічнага продажу літаратуры насельніцтву вобласці — толькі на 78 працентаў.

Невыкананне планавых заданняў і пагаршэнне фінансавата стану ў гэтым годзе ў параўнанні з мінулым — вынік, перш за ўсё, несеур'ёзных адносінаў аблкіггандлю да падбору і расстаноўкі кадраў. Тав. Куліковіч і яго намеснік тав. Івановіч падбіраў кніггандлёвых работнікаў паспешліва, без увагі іх вопыту работы, адукацыі і дзелавой кваліфікацыі. У выніку ў сетцы павялічыліся страаты і раскранданы. Работу многіх раённых кнігароў (Сапоцкіна, Свіслацкага, Скідзельскага і інш.) узначальваюць людзі, якія не адпавядаюць свайму прызначэнню.

Работнікі Гродзенскага аблкіггандлю не падтрымліваюць цеснай сувязі з раённымі кнігарамі, рэдка бываюць на месцах, пытанні арганізацыі кніжнага гандлю ў вобласці займаюцца паверхоўна. Тав. Куліковіч за чатыры з палпаінай месяцы бігучага года быў толькі ў семі раённых кнігарнях, яго намеснік тав. Івановіч — у чатырох, а таваразнаўцы — толькі ў двух.

Адуінасць адпаведнага кантролю за работай кнігарняў адмоўна ўплывае і на дцмцыяліны. Многія загадчыкі магазінаў замест арганізатарскай работы па продажу літаратуры, па сутнасці, асебжваюцца на сваіх кватэрах. Яны павялічваюць таварныя звычарнаартычныя рашткі і тым самым ускладняюць і без таго вельмі цяжкі фінансавы стан кніггандлю, не несучы за гэта ніякай адказнасці. Да такіх адносінаў, напрыклад, загадчыца Свіслацкага кнігарні тав. Кузіміна, Скідзельскага — тав. Паўлічэна.

Вялікую трывогу выклікаюць адносіны многіх работнікаў кніггандлёвай сеткі да захавання літаратуры. Так, у Порузавіцкім, Радунскім, Скідзельскім раёнах з-за адуінасці складскіх памішканняў кнігі захоўваюцца на вшыках, у раскіданым выглядзе. Да наступлення ў кнігарню яны прыходзяць у непрыгоднасць. У выніку дэргажа насе вялікія страты. Паводле пільнрэнніх дадзеных, у Гродзенскім аблкіггандлю знаходзіцца бракованай літаратуры больш чым на мільён рублёў.

Вялікі недахоп у рабоце аблкіггандлю — ігнараванне яго кіраўнікамі тт. Куліковічам і Івановічам беларускай літаратуры. Яны не хочуць зусім браць беларускія кнігі ў гандлёвую сетку ў той час, як на месцах на беларускую літаратуру ёсць попыт. 15 мая ў Скідзельскую кнігарню прыйшлі настайкі сарадній школы папоўніць школьную бібліятэку. Ім прапанавалі выключна маскоўскія выданні. Калі яны напрасілі тавры Яні Кулямы, Якуба Коласа, Максіма Танка, Міхаіла

Мастак К. Касмачоў на працягу раду год працуе над карцінай «Напярэдадні», якая паказвае вяртанне Вадзіміра Ільіча Леніна з Рэваліу ў Ленінград перад Вялікай Кастрычніцкай рэвалюцыяй.

Беларуская дзяржаўная карцінная галерэя набыла ў мастака закончаны малюнак выгале.

Зараз К. Касмачоў працягае работу над той-жа тэмай у жыванісц.

На адмыку: фрагмент карціны «Напярэдадні».

Абмеркаванне вершаў А. Вольскага

Секцыя паэзіі Саюза пісьменнікаў БССР абмеркавала кнігу вершаў А. Вольскага.

З акладам аб творчасці паэта выступіў П. Макаль. Ён адзначыў, што А. Вольскі — паэт, які шукае сваіх шляхоў, сваіх выдленчых сродкаў.

Давядачы адзначае, як станоўчую рысу, імкненне паэта да шырокага ахопу рэчаіснасці, шырокае кола тэм. Аднак А. Вольскі дэляка ішчэ не выявіў сваіх магчымасцей, яны пакуль па сутнасці ў патэнцыяле. Шматлікасць выдз часам да прамэрнай лёгкасці зместу, рытарычнасці. Значна лепшыя вершы А. Вольскага для дэцэй.

Са сваімі думкамі аб вершах А. Вольскага выступілі В. Вітка, А. Вільцін, М. Хведаровіч, Г. Вярскін, Г. Бураўкін, Н. Кісіль, Р. Няхай.

Выступіўшыя гаварылі пра навярхоўнае вырашэнне тэмы ў многіх вершах паэта, адуінасць часам свайго падыходу да жыццёвага матэрыялу. Разам з тым яны адзначылі многа каштоўнага ў вершах А. Вольскага.

Секцыя рэкамендавала зборнік вершаў А. Вольскага да выдання.

Сыман Пурклаў («Чатыры паседзі» В. Лангса) — ахвара ладу эксплуатацый і прыватнай уладасці. Найбольш значны паздзі яго жыцця зводзіцца да чатырох паседзя па моры — з рыбакіца пасёлка ў горад — на хрысціны, на каафармацыю, на вянчанне і апошняя — калі яго вазуць хавані. Астатняе — суровае жыццё ў дэкавай працы, спрэчках і звадках, жыццё, падпарадкаванне ўласніцкай псіхалогіі і інтарэсам.

Зусім іншымі інтарэсамі жыюць Аіна Брыдэ, Том Бурнек, Оскар Пабер («Маленькая гаспадыня трактарнай станцыі» В. Клівера), Аўстра Лена, тэчыха Брыдэ («Шэралом» А. Сакса) і многія героі іншых аповяданняў — свядомыя будаўнічы свайго жыцця, людзі з чыстым сумленнем і светлымі імкненнямі.

Рознастайныя аповяданні зборніка па тэматыцы: дарэвалюцыйнае жыццё народа, будаўніцтва ў першыя гады савецкай

Улады, падзігі савецкіх людзей на франтах Айчыннай вайны, барацьба за крўты ўдзел сельскай гаспадаркі — гэтым вызначача асабісты лёс герояў, іх інтарэсы, імкненні, учыні.

Актыўныя, наступальныя партыйныя пайціні ў барацьбе з аджыўшым, тым, што замінае нашаму руху наперад, уладцы, напрыклад, такім аповяданнем, як «На прадвесні» Яна Нездра, «Шэралом» Аніса Сакса, «Шчыліна» Яна Гронта і іншыя.

Першы з названых твораў расказвае аб жыцці і справах сельскагаспадарчай арэды «Уліма». Гэты твор Яна Нездра асабліва яскрава сведчыць, што латышская літаратура ставіць і пільна вырашае тым-ж грамадска важныя пытанні, якія хваляюць пісьменнікаў і Расіі, і Беларусі, і Украіны, і іншых братніх рэспублік. У прыватнасці, гэты твор узнімае праблему кіравніцтва калгасамі, адносіны да працы. Беларускі чытач у вобразна Петра Сергуна, Эрнэста Заўрыса, яго жонкі Анісы і іншых пазнае некаторых знаёмых адуіна на беларускай літаратуры тыпаў. Герою аповядання Пётр Сергун гаворыць: «Есць і ў Латвіі няма такіх валадуц, якіх Овечкін у «Прадзі» апісаў». Трэба сказаць, што майстры латышскага аповядання паспяхова выдзі барацьбу супраць гэтых «валадуц».

Нельга не падкрэсліць, што сама адметная рыса твораў зборніка — жыццёва-рэалістычнасць. Нават такое трагічнае па матэрыялу аповяданне, як «Кішпор» Арвіда Грыгуліса, гучыць урачымым гімнам жыццю і міру. Тут расказана, як лейтэнант Саўлесвірс з групай байцоў залятае «невялікіх парак», празваны «Кішпорам» — ключ да немечкіх умацаванняў. Ворак абрушыў на парак шквал агню: «Парак пеніўся і кіпеў».

Шаснаццаць чалавек трымаўся за сваю зброю і адчуваў, што яны грузуюць усё глыбей і глыбей... Яны не адчуваў раі... Яны скрыгатаў зубамі і паміраў і бязмежна любіў да гэтай адуі, да гэтай пляска, да гэтых камяняў».

Гэта суровае выпрабаванне вытрымаў лейтэнант Саўлесвірс, байцы Эміс, Куріс, Рэвіс і іншыя. Калі пасля артылерыйскай немцы перайшлі ў атаку, «да парак яны не дабеглі».

Парак яшчэ раз загаварыў моваю смерці. На абодвух флангах лёдз вуршылі дзве адрываўленыя, напобасныя палкі пяском постаці. Гэта былі Эміс і Саўлесвірс. Яны не бачылі і не чулі, як заду на схіле парак падняўся цэлы батальён і рухнуў праз іхню магіду на вайну. Гэта ілі ты, тав Саўлесвірс з сёбрамі расчынілі гэты наперад.

Можна здацца, што гэта адзін з многіх сюжэтаў, якія неаднаразова сустракаліся ў літаратуры аб вайне. Аднак тае меркаванне абвргае вельмі істотны момант у аповяданні. Гэта — песенька, якую любіў напяваць Саўлесвірс:

— Ах, жыццё, жыццё, ах, аленік, аленік...

Украінае таварыства культурнай сувязі з загранай выдз вялікую перапіску з замежнымі сябрамі.

Член Нацыянальнага савета прыхільнік мiру Ліана Або Марціа Гусейн просіць выслыць яму кнігі па украінае мастацтву. Ён піша: «Соцыялістычнае мастацтва і культура дапамагаюць нам у барацьбе супраць імперыялізма, падальшычкы новай вайны».

З току атрыманы ліст ад Кейко Шэмі, якая наведла Кіеў у складзе дэлегацыі японска-савецкай дружбы. Яна здыкуе з падарункаў — камплекты грамплацінак з запісамі украінае музыкі, які яна перадае радыёкампаніі «Асакі».

Дырэктар славянскай бібліятэкі доктор І. Стрыжэль прасіць з Прагі чцсця перакладаў твораў і Франц Бібітату кнігу і Франц у перакладзе на англійскую мову прасіць з Канады Джон Вір.

Украінае таварыства падтрымлівае сталую сувязь са 125 арубежыямі таварыствамі дружбы з СССР.

Прышлі з фурманкамі. — На хутары Лашкі ўсё здарылася. Едзе, чую — страляюна, мы садамі туды — нікога ўжо на падворках, ляжаць гэтыя двое каля свіра, віламі закатаўшы, а таварыш камадзір паміж засекамі крывёю падпывае. Дзе гадзіны, кажа, адстралявае.

Шляхамы як-бы ўсімхнуўся: — Надпільнавалі яны мяне ўсё-такі. Доўга палывалі... Ну, што-ж: класавая вайна.

Яго паклілі аспірожна на шынеаль, перанеслі пад свіран. Пабеглі шукаць Урача.

Работа на станцыі тымчасам не прыпынялася. Самі-ж байцы — немажонкі, якія з глухих валасцей суправаджалі хлеб да станцыі, пільна на сваіх плячах і наслілі яго з фурманка проста ў вагоны. Пакуль адны былі заняты пагузьямі, іншыя ўжо капалі каля станцыі пад тапоамі брацкую магілу для сваіх закатаваных сяброў. Ярэска быў у вагоне, калі яго паклікалі: — Шляхамы хоча бачыць цябе.

Камандзір, перавязаны, ляжаў у халадку. Калі Ярэска наблізіўся, яго бясроўна твар лёдз асціла кволая стомлена ўсешка. Скуды вышнудзіся, чыкі запалі, круты, выпуклы лоб стаў яшчэ больш крутым.

— Вось што, брат Ярэска... Я пагузьяць асталон, бары сваіх хлопцаў і паганяў... Будзеш суправаджаць хлеб да самага месца. Проста ў рукі злай піцёрскім работчыкам...

Ён перадыхнуў. Памалчаўшы, прадоўжыў: — Карнавуха забілі, Кучарыка. Землянога Ахрома... Перадай піцёрцам, што крывёю галечанскіх... кабелячкіх... крычанскіх... Што крывёю Украінаеі бедныя готы хлеб дабываўся.

Пот густой расой выступіў на яго скароўным ібе.

У той-жа дзень надворчоркам нагужаны хлебам асталон выйшаў за семафор. На паравоце пачав з машыністам імаў у дарэваю дарогу Ярэска.

Пераклаў Іван ШАМЯКІН.

Да саракавой гадавіны лоднікі, прысвечаную рэвалюцыі 1905 года, напісаў малады кампазітар А. Фляркоўскі. Яму-ж належыць канцэртную праграму, у якую будуць уключаны новыя творы беларускіх кампазітараў, у тым ліку прысвечаныя змянальнай дапце.

Пакуль што поўнасцю закончаных новых сімфанічных твораў мала: большасць іх знаходзіцца ў стадыі дарацоўкі, а іншыя пакуль што толькі задуманыя кампазітарамі.

Аднак аб некаторых з іх ужо можна сказаць, што яны несумненна цікавыя, як, напрыклад, сімфанічная сюіта Ул. Алоўнікава «Песні міру» (у трох частках) і некаторыя новыя кантаты. Сярод іх вылучаюцца кантаты М. Алаўна «Сорах год» (словы А. Дзеюжынскага), Я. Глебава «За праўду станове» (словы І. Украінакі) і Ю. Семяніна «Яныя дарогі» (словы Я. Коласа). Апошняя падрыхтавана і запісана на плёнку нашым аркестрам і Акадэмічнай харавой капелляй БССР.

Цікавую араторыю «Кампазітар Д. Камінікі» прысвечаную рэвалюцыі 1905 года, напісаў малады кампазітар А. Фляркоўскі. Яму-ж належыць канцэртную праграму, у якую будуць уключаны новыя творы беларускіх кампазітараў, у тым ліку прысвечаныя змянальнай дапце.

Пакуль што поўнасцю закончаных новых сімфанічных твораў мала: большасць іх знаходзіцца ў стадыі дарацоўкі, а іншыя пакуль што толькі задуманыя кампазітарамі.

Аднак аб некаторых з іх ужо можна сказаць, што яны несумненна цікавыя, як, напрыклад, сімфанічная сюіта Ул. Алоўнікава «Песні міру» (у трох частках) і некаторыя новыя кантаты. Сярод іх вылучаюцца кантаты М. Алаўна «Сорах год» (словы А. Дзеюжынскага), Я. Глебава «За праўду станове» (словы І. Украінакі) і Ю. Семяніна «Яныя дарогі» (словы Я. Коласа). Апошняя падрыхтавана і запісана на плёнку нашым аркестрам і Акадэмічнай харавой капелляй БССР.

Цікавую араторыю «Кампазітар Д. Камінікі» прысвечаную рэвалюцыі 1905 года, напісаў малады кампазітар А. Фляркоўскі. Яму-ж належыць канцэртную праграму, у якую будуць уключаны новыя творы беларускіх кампазітараў, у тым ліку прысвечаныя змянальнай дапце.

Міністэрства намерцла таксама рэд канкрэтных мерапрыемстваў па паляпшэнню распаўсюджвання кніжнай прадукцыі сарад насельніцтва вобласці.

М. КРАЦЮОУ.

Па старонках украінае „Літаратурнай газеты“

ВЫСТАУКА, ПРЫСВЕЧАНАЯ ФЕСТИВАЛЮ

У кацы мая г. г. у Кіеве адкрылася выстаўка работ маладых мастакоў, прысвечаная Украінае фестывалю моладзі. Прадстаўлены на выстаўцы творы выначоўна глыбокай ідэінасцю, малым аптызмам, творчай самабытнасцю.

Вылучаюцца карціны В. Старажына «Першы парасткі», А. Рыбачука «Юнга», В. Мельнічэка «Юноначнае мора» і іншыя. Цікавыя ілюстрацыі І. Селіванова да «Авадзі» Э. Войніч, В. Канышава да «Дзяліштва» М. Горькага, В. Шапа да «Нескаронны» В. Гарбазата.

Высокую адуінасць атрымала скульптурная работа В. Зноба «Плытагон», якая дзе аскрава вобраз гушыла-платонага.

НАРАДА МАЛАДЫХ ПІСЬМЕНІКАУ

У г. Сталіна адбылася нарада маладых пісьменнікаў Сталінскага і Варашылаўградскага абласцей. Творчасць маладых літаратараў Данбаса тесна звязана з жыццём і працай іх землякоў. Сярод удзельнікаў семінара — рабочыя, інжынеры, журналісты. На

ПІСЬМЕНІК П. ГУЗЮК

Пісьменнік П. Гузюк, удзельнік грамадзянскай вайны, блан Першай Коной арміі, закончыў трэцю кнігу рамана «Клічущь сумы», прысвечаная палчымым гадам грамадзянскай вайны. Да саракавой гады Кастрычніка раман будзе выданы шпалкам.

Будуць выданы альманах льюбскіх пісьменнікаў «Зары насустрач», кніга нарысу В. Малаўчыка аб гераічнай барацьбе захольнеукраінае моладзі ў гады Айчыннай вайны.

Пісьменнік П. Гузюк, удзельнік грамадзянскай вайны, блан Першай Коной арміі, закончыў трэцю кнігу рамана «Клічущь сумы», прысвечаная палчымым гадам грамадзянскай вайны. Да саракавой гады Кастрычніка раман будзе выданы шпалкам.

ВЫДАЕЦЦА У ЛЬВОВЕ

Да 40-годдзя Вялікага Кастрычніка Львоўскае абласное выдвецтва рыхтуе рад цікавых выданняў. Сярод іх — кніга «Пад сінгам Кастрычніка» — зборнік дакументаў і матэрыялаў аб рэвалюцыйным руху ў былой Заходняй Украіне, «Урачыстасць левітанна» — зборнік аб сацыялістычных пераўтварэннях на землях Заходняй Украіны, кніга ўспамінаў старых большавоў — удзельнікаў Кастрычніка і Грамадзянскай вайны.

Будуць выданы альманах льюбскіх пісьменнікаў «Зары насустрач», кніга нарысу В. Малаўчыка аб гераічнай барацьбе захольнеукраінае моладзі ў гады Айчыннай вайны.

Пісьменнік П. Гузюк, удзельнік грамадзянскай вайны, блан Першай Коной арміі, закончыў трэцю кнігу рамана «Клічущь сумы», прысвечаная палчымым гадам грамадзянскай вайны. Да саракавой гады Кастрычніка раман будзе выданы шпалкам.

ПЕРАПІСКА З ЗАМЕЖНЫМІ СЯБРАМІ

Украінае таварыства культурнай сувязі з загранай выдз вялікую перапіску з замежнымі сябрамі.

Член Нацыянальнага савета прыхільнік мiру Ліана Або Марціа Гусейн просіць выслыць яму кнігі па украінае мастацтву. Ён піша: «Соцыялістычнае мастацтва і культура дапамагаюць нам у барацьбе супраць імперыялізма, падальшычкы новай вайны».

З току атрыманы ліст ад Кейко Шэмі, якая наведла Кіеў у складзе дэлегацыі японска-савецкай дружбы. Яна здыкуе з падарункаў — камплекты грамплацінак з запісамі украінае музыкі, які яна перадае радыёкампаніі «Асакі».

Дырэктар славянскай бібліятэкі доктор І. Стрыжэль прасіць з Прагі чцсця перакладаў твораў і Франц Бібітату кнігу і Франц у перакладзе на англійскую мову прасіць з Канады Джон Вір.

Сустрэчы кампазітараў

Выдатны творы латышскіх кампазітараў, такіх, як Яніс Івану, Маргер, Зарын, Адольф Скудэ, Эсаб Медынь, шырока вядомыя ва ўсіх братніх савецкіх рэспубліках. Не меншае захапленне выклікае і пудоўнае майстэрства імяцітых творчых калектываў Латвійскай ССР, самадзейнае мастацтва латышскага народа. Тым больш зразумела зацікаўленасць, з якой група дзеячоў Беларускай музыкі прыняла запрашэнне ад Саюза кампазітараў Латвійскай ССР удзельнічаць у праслухоўванні і абмеркаванні новых музычных твораў, напісаных у рэспубліцы за апошні год. Хоцца адразу адзначыць: наглядачы на тое, што не ўсё ў творчасці латышскіх кампазітараў можа задаволіць, шмат чаму мы можам і павінны вучыцца ў нашых сяброў.

Неабходна пераіць добрую ініцыятыву—падагуляць творчую дзейнасць кампазітараў па пэўны перыяд у рабочым парадку, без параднасці пленумаў і аглядаў. Нашы латышскія сябры правільна арыентаваны на кваліфікаваную творчую размову не толькі сіламі сваёй кампазітарскай арганізацыі, але і прыцягваюць прадстаўнікоў іншых саюзаў. Так, у Рызе, акрамя беларусаў, былі прадстаўнікі з Масквы, Вільнюса, Таліна.

Вялікае задавальненне выклікае высокае майстэрства выканання твораў латышскай музыкі. Тут не здаралася, як, нажалі, бывае часам у нас, што выканаўцы ці калектывы недакладна даводзяць аўтарскую задуму, памылкова або спяваюць з тэкстай «шпаргалкай». І яшчэ адна акалічнасць, аб якой хочацца гаварыць з пачуццём добрай заідрасці: імя такіх аглядаў у Латвіі б'ець выключна таленавітыя і кваліфікаваныя выканаўцы сярод прафесіяналаў і самадзейнасці.

Вось чаму незабытае ўражанне пакінула выступленне хору Латвійскага дзяржаўнага ўніверсітэта, з якім у якасці саапісці спявала народная артыстка рэспублікі Жармена Геіне-Вагнер; музычна-тэатральнае прадстаўленне «Песня янтарнага мора», што створана і пудоўна выканана драматычным, харавым, танцавальным і аркестровым самадзейнымі калектывамі рыбацкага Дома культуры «Эзель-бласа» («Поўночнае ззяненне»); выступленне заслужанага калектыву Латвійскай ССР — самадзейнага хору Дома культуры прафсаюзаў, у канцэрта якога ўдзельнічаюць заслужаныя артысты Вілма Піруле (фартэпіяно) і Яэні Патроўскі (спевы); і многія іншыя саапісы філармоніі, оперы, сімфанічныя аркестры і струнныя квартеты латышскага радзё.

Трэба звярнуць увагу яшчэ на адну асаблівасць, якая часта застаецца на-за ўвагай беларускіх устаноў мастацтва. Мы захапіліся на паказах не толькі фактам, што мужчынскі хор Латвійскага ўніверсітэта складаецца з 85 студэнтаў, выкладчыкаў і адміністрацыйных работнікаў навуцальнай установы, але і тым, што калектывы аднаведна апрацуюць у нацыянальнай касцюм, спецыяльна папшыта для выканаўцаў. А выступаюць яны сістэматычна ў лепшых залах Рыгі. Гэтыя канцэрты прыцягваюць увагу самых шырокіх колаў слухачоў.

Прыкладам таго, наколькі харавое спяванне ўвайшло ў быт і культуры жыццё моладзі Рыгі, можа служыць такі аркі факт, што выпускнікі навуцальных устаноў, якія пакінуты працаваць у Рызе, прыдтаваюць спаваць у хорах сваё ВВУ. Не дрэнна было-б, каб такая традыцыя ўсталявалася ў Беларусі.

Трэба сказаць, што праблема стварэння нацыянальных опер і балетаў у Латвіі таксама, як і ў нас, далёка яшчэ не вырашана. За апошні год не напісана ніводнай оперы ці балету. Аднак адносіны Латвійскага опернага тэатра да работы з кампазітарамі выгода адраінаваюцца ад таго, што мы маем у нас. Пытанніма нацыянальнага рэпертуару ў Рызе займаюцца вельмі актыўна. Усё, што створана захоўваецца ў рэпертуары тэатра на вельмі высокім мастацкім узроўні. Мастацкі савет опернага і балетнага калектываў рэгулярна абмяркоўваюць творы, над якімі працуюць кампазітары.

З трох сімфоній, якія былі выкананы на аглядзе, выдатным укладам у савецкую музыку з'яўляецца Восьмая сімфонія Яніса Іванова. Яна вызначаецца глыбінёй аўтарскай задумы, яркай нацыянальнай мелодыяй, пудоўнай эмацыянальнасцю, зграбнасцю, лаканічнай формай.

Сімфанічнасцю мыслення, добрым пачуццём аркестровых фарбаў і форм вызначаецца Другая сімфонія маладога кампазітара Рамуальда Грынаблата. Аўтару хочацца кінуць папрок за тое, што ён бацьчы жывіць заанага хмура, неак аднастайна. Першая сімфонія студэнта кансерваторыі Г. Раманіса сведчыць аб таленавітасці юнака, які шукае асабісты пошук.

Вельмі цікавы сімфанічны твор «Харэаграфічная паэма» Скудэ, напісаная ў яркіх аркестровых фарбах. Яна вызначаецца прывабнай мелодычнасцю.

Даволі рознастайна была паказана інструментальная музыка. Меладычная багачце і выдатную тэхніку ансамблевага пісьма паказаў Е. Медынь у сваім траічным квартэце. Менш задавальнае аднастайнасць вобразаў, мы-б казалі — «штодзённасць», такіх твораў, як віланчэльная сюіта Д. Кулькова, фартэпіяныі цыкл п'ес Я. Кеіт'яса. Шмат цікавага і яркага ў санаціне А. Скудэ і варыяцыях Я. Ліціт'яса (або два творы для фартэпіяно).

Незабытае ўражанне пакінула і працоўкі для хору Е. Медыня, Е. Граўбіня. Выдатныя песні напісалі М. Зарын, Я. Озольн, В. Каміньскі, Я. Кеіт'яса і некаторыя іншыя аўтары. У іх сапрады трэба вучыцца, як выкарыстоўваць багачце харавых гучнасцей.

Творчая сустрэча ў Рызе—добра пачатак перыядычных аглядаў творчасці кампазітараў. Яна дапамагае ўстанавіць сабраўскія сувязі, дапамагае абмену думкамі на пытаных развіцця нацыянальных па форме, сацыялістычных па зместу музычных культур. Добрую і карысную справу зрабілі нашы латышскія сябры.

І. НІСНЕВІЧ.

Мастав-інкрустатар

Прад адчынення вокны ў якой уліваецца водар цёлага майскага веча. Схіліўшыся над столікам, хударлявы немалады чалавек з яснымі дапытлівымі вачыма ўважліва разглядае, падбірае па тонах рабразоўкі саломку, востра адточаным нажом адсякае кавалачкі і беражліва наклеівае іх на тонкую дошчачку.

Паступова вырасоўваюцца рысы дарагога ўсму чалавечтву твара В. І. Леніна. Крэмлёўская вежа ў акаймаванні яркага беларускага афармлення.

Востры нож, бланкіна клею, бескаляровы лак — увесь набор інструмент мастава-інкрустатара Фёдара Рыгоравіча Чашэйкі. Яго рукамі зроблены дзесяткі шкатулак, рамак для партрэтаў, пеналаў і іншых мінштэпкіх вырабаў.

Інкрустатыйя з саломкі Фёдар Рыгоравіч пачаў займацца яшчэ ў далёкай дзіцячых гадах ў роднай вёсцы Радуга на Гомельшчыне. Прыганяючы з поля на панскі двор цялят, паступком Федзя надоўга затрымаваўся каля старога вартуніка і, стаіўшы дычанне, глядзеў, як той з тонкіх дошчачак робіць шкатулкі, прыгожыя іх яркімі ўзорамі з саломкі. Увесь вольны час паступшч вышываў, стругаў, выбіраў і клеіў саломку, закінуты гузікі з равенікамі і нават рыбную лоўлю.

З прыходам савецкай улады Федзя захапіў ішыя клопаты і жаданні — вучоба, аб якой раней так марыў. Ён усё радзей садзіўся за работу з саломкай. Аб дзіцячым захапленні нагадвала толькі шкатулка, у якой німак хаваў розныя забавкі.

Прайшлі гады, і Федар Рыгоравіч зноў вярнуўся да любімай творчасці. Увесь вольны час ён праводзіў за рабочым сталом, шукаў ношыя шляхі вырашання, удасканальваў майстэрства, ад простых рысункаў і афармлення пераходзіў да самага складанага — партрэтаў людзей.

На абласной выстаўцы прыкладнага і вышывага мастацтва ў 1952 г. упершыню экспанавалася раб-

ты Чашэйкі. Адзобленая яркай саломкай шкатулка, пенал, алоўкі заслужылі высокую ацэнку наведвальнікаў і журы.

Многа пудоўных вырабаў выйшла за гэтыя гады з-пад умелых рук мастака. У Гродзенскім дзяржаўным гісторыка-археалагічным музеі захоўваецца яго шкатулка, зробленая ў форме пціцкутнай зоркі. Работы, якія штогод экспануюцца на абласных і рэспубліканскіх выстаўках, сведчаць аб творчым росце мастака.

Аб гэтым-жа сведчыць і яго асобны твор — шкатулка з партрэтам В. І. Леніна, бакавыя спенкі якой упрыгожаны рускімі і кітайскімі афармленнямі.

— Не усё ішло гладка, — раскава Федар Рыгоравіч, — былі і сумленні і горкія расчараванні. Але былі і творчыя ўспехы, якія нараджалі ношыя мары і планы.

А планы ў Федара Рыгоравіча вялікі! Цяпер ён працуе над партрэтам В. І. Леніна, які будзе створаны на фоне Крэмля.

Фёдар Рыгоравіч прадуе загадкавае аселенска, з'яўляецца дэпутатам Гродзенскага гарадскога Савета, а ў часы адпачынку з іонаічым захапленнем займаецца любімым мастацтвам.

А. БУНАВА.

На здымку: Ф. Чашэйка за работай.

Фота І. Мягкова.

Максім Багдановіч аб чэшскім народзе

Як пазт, крытык і перакладчык, Багдановіч адгукнуўся на буйнейшы грамадскі з'яўз свайго часу і ў прыватнасці на падзеі першай сусветнай вайны.

У гады імперыялістычнай вайны Максім Багдановіч стварае пазтычныя і публіцыстычныя творы, у якіх асуджае вайну і выказвае спачуванне не ахвярам.

У гэты час пашыраецца публіцыстычная дзейнасць пісьменніка. Вялікую цікавасць праяўляе ён да лёсу брацкіх славянскіх народаў. У маскоўскім выдавецтве народнаў.

К. Ф. Некрасава асобнымі выданнямі выклікае публіцыстычныя артыкулы Максіма Багдановіча «Чарвоная Русь» (1914), «Угорская Русь» (1914) і «Браты-чехі» (1914).

У гэтых брашурах Максім Багдановіч малое духоўнае воблік братніх славянскіх народаў, шырока выкарыстоўваючы вялікі фактычны матэрыял з галіны эканомікі і статыстыкі, фальклору і этнаграфіі, а таксама творы славянскіх пісьменнікаў.

Асабліва цікава брашура Максіма Багдановіча «Браты-чехі», якая выдзелена ў серыі «Бібліятэка вайны» выдавецтвам К. Ф. Некрасава. Гэтая брашура да апошняга часу была невядома.

Пісьменнік у гэтай працы падкрэслівае імкненне ўсіх славянскіх народаў да незалежнасці, да адзінства, гаворыць аб пачуцці блізкасці, якое звязвае славян, гаворыць аб ролі Расіі ў гэтым адзінстве.

Даючы кароткі эканамічна-геаграфічны нарыс зямель, населеных чэхамі, Багдановіч піша аб высокім узроўні прамысловасці народа, адну трэцю частку якога складаюць рабочыя. З асаблівай цэльнасцю гаворыць аўтар аб «залатой Празе» — старадаўняй сталіцы чэшскага краю, буйнейшым прамысловым цэнтры.

Прага — не толькі буйны еўрапейскі горад, але і цэнтр дзяржаўнай, грамадскай і разумовай дзейнасці чэшскага народа.

«Прага, — піша Максім Багдановіч, — ёсць жывое сэрца чэшскай зямлі».

Каротка характарызуе Багдановіч і чэшскую вёску. Ён адзначае пачуццё ўзаемадапамогі, якое развіта ў чэшскіх славян. Яны сумесна купляюць угнаенні, паліва і корм для жывёлы, агульнымі спімакі асушаюць балотныя зямлі, а ў прамерна сусіаюч раёнах праводзяць ваду і такім спосабам павышаюць ураджайнасць палёў.

Вялікую увагу ўдзяляе Максім Багдановіч гераічнаму міншуму чэшскага народа. Спачувальна па гістарычнай і іншых крыніцах, Багдановіч выказвае думку, што чэхі сяліліся на сваіх землях, пачынаючы

з VI стагоддзя н. э. Неаднаразова чэшскаму народу даводзілася згуртавацца і даваць рашучы адпор імяцітым ворагам, якія нападлі на іх зямлі.

Падрабозна спамінае Багдановіч на дзейнасць вялікага чэшскага патрыёта Яна Гуса, расказавае аб тусіхкіх войнах.

Значнае месца ў брашуры ўдзяляецца развіццю культуры чэшскага народа. Першыя друкаваныя кнігі з'явіліся ў Чэхіі яшчэ ў XV стагоддзі. Па колькасці і рознастайнасці кніг Чэхія займае адно з першых месцаў сярод славянскіх народаў. Вялікая роля ў развіцці чэшскай культуры належыць славаутам Празкаму ўніверсітэту. У канцы XVII стагоддзя ўмацаўшыся, як адзначае Максім Багдановіч, культурныя сувязі паміж Чэхіяй і Расіяй, чэхі ўсёдамалялі сваю брацкую сувязь з рускімі народам, вучуцаль рускую мову, чыталі нашы пісьменнікі, перакладалі іх...

У Чэхіі, адзначае далей Багдановіч, многае робіцца для вывучэння сучаснага і міншум чэшскага народа, выдаецца многа газет на чэшскай мове, некаторыя з іх разыходзяцца ў сотнях тысяч экзэмпляраў, унікае чэшская літаратура, пашыраюцца пісьменнікі, якія вядомы далёка за межамі іх радзімы.

Такія асноўныя пытанні і праблемы, закранутыя Багдановічам у брашуры «Браты-чехі». У сваёй працы Максім Багдановіч асуджае вайну, якая прынесла цяжкія выпрабаванні славянскім народам, у тым ліку і чэшскаму, праплагаюць дружбу і адліанне славян.

Трокі рабей, у 1909 г., у газете «Наша ніва» (№ 39) быў апублікаваны пераклад твора вядомага славянскага пісьменніка Свєтзара Вяяскага (Гурбан) «Юдава поле». Гэты пераклад, які мае падзаглавак «Народнае спавяданне», падпісаны «Б-ч». Ёсць некаторыя падставы меркаваць, што аўтар гэтага перакладу — Максім Багдановіч. На карысць гэтага меркавання гаворыць не толькі подпіс «Б-ч», але і той факт, што Багдановіч у гэты час часта публікаваў творы ў «Нашай ніве», дзе ён пачаў супрацоўнічаць у 1907 г., а таксама цікаваўся, акую ён праяўляў да славянскіх народаў і іх культуры. Што латышскі самага апакаліпска «Юдава поле», дык яго прасякнута іванісцю да зрадлікаў і любюю да роднага краю, Матвыні гэтыя блізка творчасці самога Багдановіча.

Н. ВАТАЦІ, Н. ЛАПІДУС.

У Хойніцкім раёне

Уласныя бібліятэкі

Многія настаўнікі, аграроны, калгаснікі, рабочыя і служачыя раёна набываюць уласныя бібліятэкі. Часта можна бачыць у кніжных магазінах настаўніка хойніцкай сярэдняй школы М. І. А. Чакатоўскага. У яго бібліятэцы — поўнае выданне твораў В. І. Леніна, Вялікай Савецкай энцыклапедыі, творы многіх класікаў рускай і савецкай літаратуры, розныя слоўнікі — усяго звыш 1500 кніг палітычнай, мастацкай і іншай літаратуры.

Сотні розных кніг і брашур маюць у сваіх бібліятэчках настаўнікі Б. Селянзёў, В. Шведла, С. Стрыбульскі, аграрон Хойніцкай МТС І. Кеіт'яса.

Набылі кнігі для ўласных бібліятэч калгаснікі сельгасарцелі імя Дзержынскага В. Акуленка, рабочы леспрамгаса В. Гардзеевіка і іншыя.

Першая літаратурная старонка

У канцы мая раённая газета «Ленінскі спяг» надрукавала першую літаратурную старонку, на якой змешчаны фельетон, апавадыне і некалькі вершаў. Гэта творчасць пачынаючых паэтаў і празаікаў раёна т. т. Жыгана, Шхтмана, Іванова, Бялова, Зыблева і іншыя.

Калгасная шматтыражная газета

Ужо два месяцы ў калгасе імя Калініна прац кожныя дзесяць дзён тыражом у 500

экзэмпляраў выпускаецца друкаваная газета «Голас калгасніка». За гэты час яна змясціла шмат цікавых матэрыялаў, аўтары якіх — браггадзіры, жывёлаводы, паліяводы. У газете ёсць сатырычны аддзел «Мятла».

«Голас калгасніка» карыстаецца вялікай папулярнасцю ў хлєбаробаў, аказвае значную дапамогу праўленню і партарганізацыі сельгасарцелі ў мабілізацыі калгаснікаў на барацьбу за круты ўздым грамадскай гаспадаркі.

Здоблыя калектывы

Яшчэ не так даўно калектывы мастацкай самадзейнасці раёнага Дома культуры былі невялікімі і толькі зрэдку выступалі з канцэртамі. Калі мастацкім кіраўніком гэтага калектыву стаў т. Разуноў, справы карэньным чынам змяніліся. Ініцыятыўны юнак здолеў як след наладзіць работу гуртоў. Пад кіраўніцтвам т. Разунова самадзейныя артысты часта выступаюць з цікавымі канцэртамі ў раённым цэнтры, а таксама ў калгасах і саўгасах.

На першым раённым фестывалі моладзі, які нядаўна тут адбыўся, гэты калектыв заваяваў першае месца і ўзнагароджаны ганаровай граматай. Ён заваяваў права ўдзелу ў абласным фестывалі моладзі і студэнтаў.

І. АНКУДОВІЧ.

Цікавая ініцыятыва

Павольна адкрываецца заслона. На невялічкім сцэне — царскі маінтак, побач кіпчы пачырванелыя катлы. У іх праз момант павінен будзе зварыцца ясьля Іванушка. Адзекуль з-за сцэны з'яўляецца цар. «Грамыць» голасам (наколькі гэта удалося Жоры Батвінкіку) ён загадавае сваім стражнікам прывесці Івана і выкупіць яго ў кіпячых катлах. Злыя царскія стражнікі цягнуць Іванушку...

У зале — напружаная цішыня. На тэрах маленчкіх гледачоў — трывожнае хваляванне. Вельмі-ж ужо шкода весельчачка Іванушку, якога ўсе палюбілі. Няўжо-ж ён так і загіне? Але нечакана з-за жмари, як гром сярэд аснага неба, прама да кіпячых катлоў спускаецца Каньк-гарбунок і ўносіць Іванушку ад царскіх стражнікаў.

Так заканчваецца спектакль «Каньк-гарбунок» у настанючым самадзейнага гуртка лялек 50-й сярэдняй школы Мінска (кіраўнік — выкладчыца ручной працы Г. Уладзімірава).

Думка аб стварэнні школьнага гуртка лялек павялілася ў настаўніцы Галіны Іванушкі даўно. Але адразу зрабіць гэта аказалася справай нялёгкай. Патрэбны былі дэкарацыі, лялькі, касцюмы для іх і, нарэшце, артысты. А самае галоўнае — патрэбны быў вопыт у гэтай справе.

Настаўніца вырашыла звярнуцца за дапамогай у Беларускае дзяржаўнае тэатр лялек. Там яе выслухалі, абіцалі дапамагчы, але толькі на словах. І вось Галіна Іванушкі вырашыла самастойна разам з вучнямі стварыць ляльчын тэатр.

Дружна з'яўся за справу гурток «Умелыя рукі». Вучань 8-га класа Юра Рыбнеч намаляваў дэкарацыі. Дзёбчынікі пад кіраў-

ніцтвам настаўніцы Галіны Іванушкі зрабілі лялькі. Юра Няхорын заняўся асветленнем сцэны. У залымым святле прасякнутага ліхтара, які прыстасаван Юра пад плафоны, заблішчалі пер'і ў хвасце жар-птшкі. Рэжысёрскі сцэнарый па казцы «Каньк-гарбунок» напісала сама Галіна Іванушкі.

Калі мастацкае афармленне спектакля было закончана, юныя артысты прыступілі да вывучэння ролей. Добра справіўся са сваёй роляю Жора Батвінкіку. Цар у яго выкананні атрымаўся злым, суровым, хоць месцамі крыху псыклявым. Роль цар-дзёбчынікі добра выканала Тамара Нікалаева. Каньк-гарбунок у выкананні Тамары Трузіч так спадабаўся дзецям, што яны некалькі разоў вышывалі яго на «біс».

Прэм'ера школьнага спектакля адбылася ў сярэдзіне мая. Аб яе поспеху добра сведчыць той факт, што вучнёў, якія пажадалі працаваць у гуртку «Умелыя рукі», адразу з'явіліся столькі, што Галіна Іванушкі часова прышлось спыніць прыём новых удзельнікаў. Калектывная праца згуртавала вучнёў. Палепшылася дысцыпліна, вучні сталі лепш вучыцца.

Цяпер самадзейны гурток лялек рыхтуе для малодшых школьнікаў настанючы «Церам-церамока», а для старэйшых — адну з казак П. Бажова.

У час летніх канікулаў удзельнікі мастацкай самадзейнасці выедуць на «гастролі» ў піонерскія лагеры і навакольных калгас.

Л. ДРОБАУ.

На здымку: сцэна са спектакля школьнага ляльчанага тэатра.

Навіны культуры ў Кітаі

Інстытут нацыянальнага жывапісу адкрыўся ў Пекіне. Буйнейшы кітайскі мастак будзе тут спалучаць сваю творчую работу з падрыхтоўкай высокакваліфікаваных педагогаў. У інстытуте працуе шасцідзесят мастакоў. Сялета будзе прынята стоўбіж студэнтаў.

Прэм'ер Дзяржаўнага савета КНР Чжоу Эн-лай, які выступіў на адкрыцці інстытута, падкрэсліў, што кітайскія мастакі павінны не толькі развіваць традыцыйны кітайскае мастацтва, але і пераімаць усё лепшае ў галіне выдзельчанага мастацтва іншых народаў.

Рэктар інстытута Е Гу-чо, які выступіў з артыкулам у газете «Дружба», піша:

«Дзейнасць інстытута кітайскага нацыянальнага жывапісу павінна складацца з творчасці, даследаванняў і навуцання».

Ажыццёўленае зараз мерапрыемства ўрада (адкрыццё інстытута — Рэд.) — як лёгка бачна метадагоднае і свечасовае. Яно гораца падтрымліваецца мастакамі нацыянальнага кітайскага жывапісу ўсіх пакаленняў».

Выстаўна твораў Н. Мансімава — савецкага мастака, які працуе ўжо два

гады ў Цэнтральнай мастацкай акадэміі КНР, адкрыта ў Пекіне Доме мастакоў. На ёй прадстаўлена звыш 100 карцін, вядомай, малюнкаў, аскідаў, накідаў, выкананых мастаком у Кітаі.

На Чанчуньскай кіностанцыі ў 1949 года выпушчана звыш 50 мастацкіх фільмаў, сярод якіх «Сіва дзючына», «Стальны салдат» і іншыя, вядомыя савецкаму гледачу. Гэтая кіностанцыя першай у краіне пачала дубіраваць замежныя фільмы. З савецкіх кінофільмаў на студыі дубіравалі «Александр Магтроў», «Вубанскія казкі», «Сельская настаўніца», «Незакончаныя апавесці» і шмат іншых.

Выстаўна савецкіх паштовых марам наладжана ў Ціндау. Эспануецца звыш 1700 марак, якія складаюць больш 400 серыяў, выпушчаныя за гады савецкай улады.

28.370 назваў твораў мастацкай літаратуры агульным тыражом у 536 з палавінаю мільянаў экзэмпляраў выпушчана ў Кітаі за апошнія пяць год. Тыраж кнігі Н. Астроўскага «Дж гартавалася сталь» дасягнуў у Кітаі мільёна экзэмпляраў, «Рэпартаж з пяцілі на шы» Ю. Фучыка — 600 тысяч.

хочацца адзначыць важную асаблівасць з'езд — свабодны характар дыскусіі. Уверанне за ўсё існаванне Саюза карэйскіх пісьменнікаў нашы пісьменнікі не пасадзілі адкрыта і сур'ёзна крытыкаваць творы сваіх таварышаў.

Вялікую карысць прынесла адкрытае прызначэнне на з'ездзе кіраўніцтва Саюза неадаполаў у сваёй рабоце. Дзейнасць кіраўніцтва ў большасці выдзельчана адміністрацыйна, упартым пераўражэннем сваіх вывадаў у неабвержны ішчыні.

Вострай крытыцы падвяргалася і праца нашых секцыяў, якія займаліся не столькі творчымі, колькі адміністрацыйнымі справамі.

Сярод поўднёвакарэйскіх пісьменнікаў ёсць прапагандыі «амерыканскага спосабу жыцця», але ёсць і такія, што не прымаюць рэчаіснасці, якая іх акружае, хоць і не ўмеюць бачыць перспектывы. Ёсць і сапраўдныя патрыёты. Мы павінны шырэй знаёміць чытачоў з поўднёвакарэйскай літаратурай, якая з'яўляецца часткай нашай літаратуры, павінны аказваць маральнае падтрымку прагрэсіўным пісьменнікам Поўднёвай Карэі.

Было-б няправільна думаць, што наша літаратура складаецца толькі з няўдалых твораў. Які-б далёка ад дасягненняў наша літаратура ні была, у нас няма далаў чы твораў і няма дасяг.

ІІ з'езд пісьменнікаў насіў крытычны характар зусім не для таго, каб звесці на нішто сваю работу і поспехі, дасягнутыя за папярэдні перыяд. Крытыка неабходна для таго, каб адкрыць перад нашай літаратурай новыя перспектывы. З'езд яшчэ больш умацаваў у нашай літаратуры нашы сацыялістычнага рэалізма, які мы лічым азіна правільным і таму адказа на дасягненні нашых мастакоў, яшчэ больш умацаваў у нас веру, што мы стым на правільным шляху.

СЕ МАН ІР, карэйскі пісьменнік

ДУХ ЧАСУ

Аб выніках ІІ з'езду карэйскіх пісьменнікаў

ратуры не абарпіліся на папулярнасць у масах. Адыі грунтаваліся толькі на адміністрацыйнай уладзе, другія ўпоўні займаюцца плёткамі. Таму барацьба была вельмі жорсткай.

Наша партыя заўсёды натхняла сваім мудрым кіраўніцтвам нашу справядлівую барацьбу. Таму мы прыйшлі на з'езд з пачуццём вялікага гона